

N:o 69.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 22 Maj 1877.
— — — — Andra Kammaren den 22 — —

Riksdagens underdåniga Skrifvelse, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition med förslag till lag angående eganderätt till skrift och förordning rörande utsträckt tillämpning af lagen angående efterbildning af konstverk den 3 Maj 1867.

(Lag-Utskottets Utlåtanden N:is 20—37.)

S. A. K.

Uti nådig proposition den 19 sistlidne Januari har Eders Kongl. Maj:t till Riksdagens antagande framlagt förslag till lag angående eganderätt till skrift.

Vid behandling af detta lagförslag har Riksdagen funnit anledning till några få anmärkningar. Enligt lagförslaget 11 § har rättigheten att begagna annans tryckta skrift till så kalladt samlingsverk gjorts beroende deraf, att det samma utgjorde ett i det väsentliga sjelfständigt arbete; men då dylikt samlingsverk, i afseende hvarå utgifvarens åtgärd hufvudsakligen vore inskränkt till innehållets ordnande, i allmänhet icke torde

kunna såsom sjelfständigt arbete betraktas, har Riksdagen ansett omförmälda bestämmelse icke böra bibehållas, äfvensom Riksdagen funnit, till förekommande af missbruk, närmare bestämmelser erforderliga angående de ändamål, för hvilka samlingsverk må vara tillåtna.

Bestämmelsen i 13 § skulle föranleda dertill, att, om aftryck gjordes ur en periodisk skrift, borde, för den händelse att den återgifna uppsatsens författare utsatt sitt namn, detta och ej skriftens titel uppgifvas. Häraf skulle åter följa, att en med författarens namn undertecknad artikel kunde i flera periodiska skrifter införas utan att någonting angäfve, för hvilken af dessa den blifvit författad. Enligt 5 § har emellertid författarens rätt till ett sådant arbete öfvergått till den periodiska skrift, som förvärfvat sig rätt till detsamma; och det torde vid sådant förhållande vara riktigt, att vid aftryck af en dylik uppsats i främsta rummet skriftens titel och ej författarens namn uppgifves. Vid aftryck ur andra skrifter synes det deremot lämpligt, att hänvisning bör ske till den författare, hvars arbete begagnats. Riksdagen har på grund häraf ansett denna § böra utgå och i stället tillägg göras till de särskilda paragrafer, som handla om lofligt aftryck ur andras arbeten, inefattande bestämmelse derom, att, då aftryck ur periodisk skrift göres, skriftens titel och i andra fall författarens namn bör uppgifvas.

Det i 15 § föreslagna stadgandet, att rätten att bestämma om ett dramatiskt eller musikaliskt dramatiskt arbetes offentliga uppförande i allmänhet upphör med författarens död och att sådant uppförande derefter är hvem som helst medgifvet, har Riksdagen funnit icke vara fullt lämpligt, åtminstone ej i det fall att någon erhållit uteslutande rätt till uppförandet. Ett arbetes uppsättande för skådebanan medför ofta betydliga kostnader, och för att med någon säkerhet kunna påräkna ersättning här för och derjemte för det honorarium en författare för samtycke till arbetets uppförande kan betinga sig, torde en teaterföreståndare billigtvis kunna fordra, att han åtminstone under någon tid kan vara förvissad om tillgodonjutande af sin rätt i berörda hänseende. Med författarens död skulle emellertid, då arbetet ej blifvit tryckt, en sådan rätt upphöra, och då lätteligen kunde hända, att ett sådant dödsfall inträffade helt kort efter aftalets uppgörande, måste det föreslagna stadgandet medföra osäkerhet vid sådana uppgörelser och otvifvelaktigt nedtrycka författarnes honorarier. I stället för den vilkorligt medgifna skyddstiden af fem år från arbetets utgifvande i tryck, har Riksdagen alltså ansett ändamålsenligt, att skyddet bestämmes till en tid af fem år från författares död.

Af Eders Kongl. Maj:t har i 20 § blifvit föreslaget, att lagen skulle tillämpas ej blott på skrift af svensk medborgare, utan äfven på utländings skrift, som utgifves af svensk förläggare. Ett dylikt stadgande skulle likväl kunna medföra väsentliga olägenheter. Genom enskild öfverenskommelse med en svensk förläggare om sin skrifts utgifvande här i landet skulle hvilken utländing som helst, utan allt afseende på reciprocitet länderna emellan, kunna bereda sitt arbete samma skydd, som tillkommer svensk medborgares skrift, och om han läte detsamma här utgifvas samtidigt på svenska och sitt eget språk, blefve det i enlighet med 3 och 7 §§ fredadt från öfversättning till något af dessa språk under författarens lifstid och femtio år derefter. Uppenbart är, hvilket band härigenom skulle läggas på den för vår bildning och andliga utveckling så viktiga öfversättningsverksamheten, utan att någon motsvarande fördel för svenska författare derigenom bereddes; och olägenheten häraf skulle enligt Riksdagens åsigt ingalunda uppvägas af den i de flesta fall säkerligen ringa vinst, som stadgandet skulle medföra för de svenska förläggarne. Riksdagen har sålunda ansett, att lagen bör tillämpas endast på skrift af svensk medborgare; men då det, utan anonymitetens brytande, ej lärer kunna visas, att skrift, som utgifves utan uppgifvet eller under diktadt namn, verkligen är författad af svensk medborgare, torde det, för beredande af erforderligt skydd mot eftertryck af sådan skrift, böra stadgas, att densamma, om den utgifves af svensk förläggare, skall anses vara af svensk medborgare författad, derest ej annat förhållande ådagaläggas.

För vinnande af förenkling och öfverensstämmelse uti åtskilliga i lagen meddelade tidsbestämmelser har Riksdagen ansett lämpligt att, med någon ändring af de §§ som handla om skyddstid för skrift, bland lagens allmänna bestämmelser intaga en ny §, innehållande stadgande derom, att vid bestämmande af sådan skyddstid inberäknas ej det kalenderår, under hvars lopp det förhållande inträffat, med afscende hvarå bestämmelsen meddelats.

I det af Riksdagen numera hufvudsakligen antagna förslaget till utsokningslag stadgas, att hvarje rättighet, som kan öfverlåtas, må för innehafvarens gäld i mät tagas, hvaraf åter skulle följa, att författares rätt äfven till en otryckt skrift kunde från honom utnätas. Med hänsyn dertill, att en författares rätt öfver sitt arbete icke helt och hållet sammanfaller med annan eganderätt, utan att deri ingå äfven rent personliga intressen, torde likväl på författarerätten ej böra tillämpas alla stadganden, som gälla rättigheter i allmänhet. I hög grad obilligt synes det Riksdagen, om ett arbete skulle mot författarens vilja få utgifvas. Ett bestämdt

stadgande, som förhindrar sådant, torde derföre böra meddelas; och då utsökningslagen hänvisar till hvad i särskilda lagar eller författningar stadgas angående undantag från den allmänna regeln, att all egendom och hvarje rättighet, som kan öfverlätas, må i mät tagas, har Riksdagen ansett, att bestämmelse i sådant afseende bör i förevarande lag införas. Samma skäl, som gälla för en otryckt handskrifts undantagande från utmätning, gälla också för att densamma vid författares konkurs ej bör till hans borgenärer öfvergå, likasom hvad i förevarande afseende är anfördt om författare äfven eger tillämpning på hans enka och arfvingar. En ny § i berörda syftning har alltså af Riksdagen ansetts erforderlig.

Riksdagen har vidare i afseende å Eders Kongl. Maj:ts förslag i 23 §, att lagen skulle tillämpas på redan offentliggjorda arbeten, ansett den begränsning böra göras att lagen i allmänhet ej må verka inskränkning i den rätt, hvilken, innan den träd i kraft, blifvit i enlighet med äldre lag förvärfvad. Härvid har likväl ej kunnat förbises, att, om den hittills under vissa vilkor obegränsade skyddstiden för en skrift fortfarande bibehålles, så skulle under en lång och obestämd framtid två skiljaktiga lagar i samma ämne komma att gälla bredvid hvarandra; och har Riksdagen ansett denna olägenhet, utan nämnvärd skada för författare eller förläggare, kunna afhjelpas genom ett stadgande att skyddstid för affiden författares skrift, till hvilken eganderätten ännu icke upphört, bestämdes till 50 år efter det lagen träder i kraft.

I öfrigt har Riksdagen ansett ordalydelsen uti en del öfriga stadganden, till vinmande af större tydlighet och förekommande af möjlig tvekan vid tillämpningen, böra i viss mån förändras.

Af ofvannämnda skäl har Riksdagen ej kunnat bifalla Eders Kongl. Maj:ts ofvannämnda förslag oförändradt, men deremot för sin del beslutat följande:

»Lag angående eganderätt till skrift.

1 Kap.

Om skydd mot eftertryck.

1 §.

Författare vare berättigad att, med andras uteslutande, låta genom tryck mångfaldiga sin skrift, ehvad den förut blifvit offentliggjord eller förefinnes endast i handskrift.

Till skrift hänföres i denna lag jemväl musikaliskt arbete, affattadt med noter eller annan teckenskrift, så ock naturvetenskaplig teckning, land- eller sjökarta, byggnadsritning eller annan dylik teckning eller afbildning, som ej är, efter sitt hufvudsakliga ändamål, att betrakta såsom konstverk.

2 §.

Den enligt 1 § författare tillerkända rätt innebär äfven rättighet för honom att, med andras uteslutande, låta genom tryck mångfaldiga sin skrift i öfversättning från en till annan munart af samma språk. Svenska, norska och danska anses i detta hänseende såsom olika munarter af samma språk.

3 §.

Skrift, som författare låter samtidigt utgifva på olika och å titelbladet uppgifna språk, varde ansedd såsom på hvardera af dessa språk författad.

4 §.

Den, som öfversätter skrift till annat språk, hafve för sin öfversättning, der honom ej enligt denna lag är förbjudet att öfversättningen genom tryck utgifva, den författarerätt som i 1 § är nämnd, en hvar obetaget att med enahanda rätt göra annan öfversättning af samma skrift.

5 §.

Utgifvare af periodisk skrift, så ock af skrift, som består af sjelfständiga bidrag från särskilde medarbetare, anses såsom skriftens författare, dock utan rätt att till sådan skrift lemnadt bidrag särskildt utgifva. Sedan ett år förflutit från det bidraget offentliggjordes, vare dess författare oförhindrad att sjelf utgifva detsamma.

6 §.

Författare må sin omförmälda rätt med eller utan vilkor eller inskränkning öfverlåta på en eller flera. Gör han det ej, gånge den rätt vid författarens död öfver till hans rättsinnehafvare efter lag.

Den, som genom öfverlåtelse erhållit förlagsrätt till en skrift, må ej, utan uttryckligt medgifvande af författaren, utgifva mera än en upplaga och denna ej större än ett tusen exemplar.

7 §.

Författarerätt vare gällande under författarens lifstid och femtio år *efter hans död*. Der två eller flera gemensamt författat en skrift, som ej består af sjelfständiga bidrag från särskilda medarbetare, räknas dessa femtio år från den senast aflidne författarens död.

8 §.

För skrift, utgifven af vetenskapligt samfund eller annan förening, som utesluter personlig författarerätt, så ock för skrift, som utgifves först efter författarens död, njutes skydd mot eftertryck i femtio år från det skriften först utgafs. Lag samma vare om skrift af författaren utan uppgifvet eller under diktadt namn; dock att, der författaren före utgången af femtionde året från det skriften först utgafs gifver sig till känna antingen å titelbladet till ny upplaga eller genom anmälan i Justitiedepartementet och tre gånger i allmänna tidningarna införd kungörelse, han då må njuta till godo den rätt, som i 7 § sägs.

9 §.

Utgifves en skrift i flera afdelningar med inbördes sammanhang; då skall den i 8 § nämnda skyddstid räknas från det år, den sista afdelningen utgafs. Har en afdelning utgifvits senare än tre år efter den närmast föregående, varde skyddstiden för den äldre af dessa afdelningar, så ock för tidigare, räknad från det år, den sista bland de äldre afdelningarna utgafs.

10 §.

Der ej i Tryckfrihetsförordningen eller denna lag annorledes är stadgad, vare såsom eftertryck förbjudet att, utan vederbörandes tillåtelse, annans skrift i *dess* helhet eller delvis trycka så länge stadgad skyddstid derfor ej förflutit. Ej varde eftertryck lofligt derföre, att oväsentliga ändringar, förkortningar eller tillägg vidtagas.

Såsom eftertryck anses jemväl, då utan tillåtelse öfversättning utgifves af annans otryckta skrift, eller öfversättning utgifves i strid mot 2 §, eller förläggare eller den, som tryckningsrätt till skrift å honom öfverlåtit, verkställer skriftens tryckning i strid mot förlagsaftalet.

11 §.

Förbudet mot eftertryck må ej utgöra hinder att vid författandet af nytt, i det väsentliga sjelfständigt arbete begagna tryckt skrift på det sätt, att ordagrant eller i sammandrag anföras delar deraf, som åberopas till bevis eller upptagas till granskning, belysning eller ytterligare bearbetning.

Icke heller må såsom eftertryck anses, att delar af tryckt skrift eller, der den är af ringa omfång, hela skriften intages i sådan, ur flera arbeten hemtad samling, som göres för att tjena till bruk vid Gudstjenst eller vid den elementära undervisningen i läsning, musik eller teckning eller till historisk framställning; likasom ej heller att i musikaliskt arbete ord aftryckas såsom text.

Då annans skrift sålunda begagnas, skall författaren uppgifvas, så framt hans namn finnes å skriften utsatt.

12 §.

Till eftertryck hänföres ej heller, att i periodisk skrift intaga ur annan sådan skrift hemtad uppsats; *dervid den nyttjade skriftens titel likväl skall uppgifvas. Vetenskapliga afhandlingar och vittra arbeten äfvensom andra uppsatser, så vida de äro af större omfång, må dock ej införas, om förbehåll mot eftertryck blifvit gjordt vid deras början.*

2 Kap.

Om begagnande af skrifter för skådebanan.

13 §.

Dramatiskt eller musikaliskt-dramatiskt arbete må ej offentligen uppföras utan samtycke af författaren eller den, som enligt denna lag innehar författarens rätt; dock vare offentligt föredragande af sådant arbete tillåtet, der det sker utan utstyrsel för skådebanan.

Så framt ej annorledes är aftaladt, medför samtycke, som nämndt är, för den, som det erhållit, rätt att uppföra arbetet så ofta han för godt finner, men ej att någon rätt dertill på annan öfverlåta.

Arbetets egare vare, så vida ej annorlunda är aftaladt, icke förment att lemna slikt samtycke åt flera. Har egaren åt någon lemnat uteslutande rätt att uppföra arbetet, men denne under fem på hvarandra föl-

jande år ej deraf sig begagnat, är egaren oförhindrad att lemna samtycke äfven åt andra.

14 §.

Författares eller öfversättares *i detta kapitel omförmälda rätt* gäller för hans lifstid *och fem år efter hans död*. Har författare eller öfversättare ej gifvit sig till känna, vare det, sedan fem år förflutit från det arbetet först uppfördes eller genom tryck offentliggjordes, en hvar tillåtet att samma arbete uppföra.

3 Kap.

Om påföljd af denna lags öfverträdande.

15 §.

Den, som gör sig skyldig till eftertryck, straffes med böter från och med tjugu till och med ett tusen kronor. Derjemte hafve han till målsäganden förbrutit upplagan och ersätte honom värdet af de exemplar deraf, som ej finnas i behåll, beräknadt efter boklädspriset för exemplar af den senast utgifna rättmätiga upplagan. Är arbetet olagligt allenast till viss afskild del af det hela, skall hvad här är stadgadt tillämpas endast på denna del.

För den, som i strid mot *denna lag* uppför eller låter uppföra dramatiskt eller musikaliskt-dramatiskt arbete, vare bot som ofvan är sagdt; och skall han i skadestånd till målsäganden utgifva hela det belopp, som vid tillfället influtit, utan afdrag för kostnader eller för hvad af inkomsten kan belöpa på annat stycke, som vid samma tillfälle blifvit uppfördt.

Kunna nu sagda grunder för beräkning af skada genom eftertryck eller uppförande af dramatiskt eller musikaliskt-dramatiskt arbete icke följas, varde skadeståndet bestämdt efter annan grund, som pröfvas skälig. Lägsta belopp, hvartill skadestånd må sättas, vare femtio kronor.

§ 16.

Alla uteslutande för den olofliga tryckniugen af en skrift användbara materialier, såsom stereotyp- och andra plåtar samt formar, så ock för

olofligt uppförande af dramatiskt eller musikaliskt-dramatiskt arbete gjorda afskrifter skola tagas i beslag; och varde, der ej parterna annorlunda öfverenskomna, med det i beslag tagna så förfaret, att missbruk dermed ej kan ske.

17 §.

För underlåtenhet att, på sätt i 11 och 12 §§ stadgas, uppgifva författares namn eller titeln å periodisk skrift, vare straffet böter, högst ett hundra kronor.

18 §.

Hvad nu är stadgadt angående straff, skadestånd och egendoms förlust, gälle ock i tillämpliga delar för den, som, med vetskap om ett arbetes olaglighet, det till salu håller eller i riket till försäljning inför.

4 Kap.

Allmänna bestämmelser.

19 §.

Denna lag tillämpas på skrift af svensk medborgare; och *anses skrift, som utan uppgifvet eller under diktadt författarenamn blifvit af svensk förläggare utgifven, vara af svensk medborgare författad, derest ej annat förhållande ådagalägges.* Lagens bestämmelser kunna, under förutsättning af ömsesidighet, af Konungen förklaras delvis eller helt och hållet gälla äfven för annat lands medborgares skrifter.

20 §.

Eges skrift af flera, skall samtycke, som erfordras för att tryckning eller offentligt uppförande lagligen må ske, lemnas af en hvar bland dem; dock vare i fråga om musikaliskt-dramatiskt arbete tillfyllestgörande att, då texten är det hufvudsakliga, samtycke lemnas af dennes författare och, i motsatt fall, af tonsättaren.

21 §.

Vid tillämpning af de i 5, 7, 8, 9, 13 och 14 §§ gifna tidsbestämmelser inberäknas icke det kalenderår, under hvars lopp det förhållande inträffat, med afseende hvarå bestämmelsen meddelats.

22 §.

Ej må författarens i denna lag stadgade rätt i afseende å skrift, som otryckt finnes i författarens, hans enkas eller arvingars ego, för gäld i mät tagas eller vid konkurs till borgenärer öfvergå.

23 §.

Förbrytelse mot denna lag må ej åtalas af annan än målsegande.

24 §.

Häri genom upphäfvdes förordningarna den 20 Juli 1855, angående förbud mot offentligt uppförande utan egarens tillstånd af dramatiskt eller för skådeplatsen författadt musikaliskt arbete, samt den 20 Mars 1876, angående eganderätt till skrift; och tillämpas denna lag på redan offentliggjorda arbeten; dock att *den i 7 § stadgade skyldstid för skrift, hvars författare aflidit före den dag, då lagen blifver gällande, från den dag beräknas, samt att lagen i öfrigt icke verkar inskränkning i den rätt, som blifvit enligt äldre lag förvärfvad.* Ej heller må hvad i 2 kap. af denna lag är stadgadt ega tillämpning å dramatiskt eller musikaliskt-dramatiskt arbete, som blifvit offentligen uppfördt innan förordningen den 20 Juli 1855 trädde i kraft.»

I samma nådiga proposition har Eders Kongl. Maj:t till Riksdagens godkännande jemväl framlagt ett så lydande:

»FÖRSLAG

till förordning rörande utsträckt tillämpning af lagen angående efterbildning af konstverk den 3 Maj 1867.

Sedan de i Tryckfrihetsförordningen förut befintliga stadganden om eganderätt till skrift blifvit derur uteslutna, förordnas härigenom, att lagen

angående efterbildning af konstverk den 3 Maj 1867 hädanefter skall ega tillämpning jemväl å sådan efterbildning af konstverk, som genom tryck återgifves.»

Denna förordning, emot hvilken anmärkning ej förekommit, har af Riksdagen antagits.

Med underdånigt tillkännagifvande häraf, framhårdar Riksdagen etc.

Stockholm den 22 Maj 1877.

N:o 70.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 22 Maj 1877.
— — — — Andra Kammaren den 22 — —

*Riksdagens underdåniga Skrifvelse, i anledning af Kongl. Maj:ts
nådiga proposition om anvisande af medel för Sveriges
deltagande i 1878 års verdensutställning i Paris.*

(Stats-Utskottets Utlåtande N:o 34.)

S. A. K.

Sedan härvarande franske minister å sin regerings vägnar genom officiella skrivelser dels inbjudit de förenade rikena att deltaga i en allmän utställning af åkerbrukets, industriens och de sköna konsternas alster, som, enligt franska regeringens beslut, komme att öppnas i Paris den 1 Maj 1878 och avslutas den 31 Oktober samma år, dels anhållit att specialkommissarier för de förenade rikena måtte så snart som möjligt utses för att med de franska generalkommissarierna öfverenskomma om alla frågor rör-